

Častno smo izpolnili naše naloge

Za nami je spet leto polno naporega dela in odločne borbe. Z neomajno voljo smo nadaljevali borbo ki smo jo na pobudo in pod vodstvom Zveze mladine za Slovensko Koroško pričeli že za časa narodno osvobodilne vojne ko smo se v vrstah partizanov z našo narodno predstavnicjo vseljudsko organizacijo Osvobodilno fronto na čelu borili proti fašističnim nasilnikom in zatiralcem. Čeprav je bil fašizem vojaško uničen in so zmagali napredni demokratični narodi, za nas koroške Slovence še ni svobode in pravice. Zato bomo našo borbo nadaljevali vse dotlej, dokler je ne bomo z uspehom končali in dosegli pravice in resnične svobode v naši pravi domovini, novi Titovi Jugoslaviji.

Z NAŠO ODLOČNO BORBO SMO SI PRIBORILI PRIZNANJE SVETOVNE DEMOKRATIČNE MLADINE

V zavesti, da bi ne bilo pravično, če ne bi bila slovenska koroška mladina, ki je dala toliko žrtv v skupni borbi proti fašizmu in ki se še sedaj bori proti novemu fašizmu za svobodo svojega naroda, tudi član Svetovne federacije demokratične mladine, je Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slov. Koroško v začetku minulega leta poslal sekretariatu demokratične mladine v Pariz prijavo za sprejem. Dne 30. marca 1947 smo prejeli odgovor, da je Zveza mladine za Slovensko Koroško sprejeta kot članica v Svetovno federacijo demokratične mladine. Vest o sprejemu v Svetovno federacijo demokratične mladine je bila za mladino Slovenske Koroške veliko zadoščenje in hkrati tudi priznanje za žrtve, ki jih je doprinesla v borbi za narodno svobodo, v borbi proti nacifašizmu. Sprejem Zveze mladine za Slov. Koroško v Svetovno mladinsko federacijo je in bo dajal mladini Slov. Koroške veliko moralno oporo, da lahko neustrašeno nadaljuje boj proti novemu fašizmu ter mednarodnemu imperializmu za demokratične pravice svojega ljudstva.

ZMSK SODELUJE Z VSO NAPREDNO MLADINO SVETA

Priljubljeni odbor za mladinski festival v Pragi je lansko leto povabil tudi Zvezo mladine za Slovensko Koroško, da odpošlje delegacijo, ki bi zastopala slovensko koroško mladino na tem velikem shodu vse mladine sveta. Skupno s Svobodno avstrijsko mladino (FOEJ) so se odpeljali naši delegati v Prago, kjer so sodelovali na kulturnih prireditvah. Delegacija je sodelovala tudi pri gradnji mladinske stavbe »Lidice-Most-Litvinov«, kjer je s svojim udarniškim delom postala najboljša skupina v avstrijski brigadi. Vsi člani naše delegacije so bili za požrtvovalnost pri delu odlikovani s srebrnim znakom. Kot najboljši skupini je delovni štab odlikoval tudi zastavo Zveze mladine za Slovensko Koroško. Naša mladina je sodelovala tudi pri svetovni štafeti v Prago, katero je prevzela na Vratah ob italijansko-avstrijski meji od napredne demokratične mladine Italije in jo skupno s Svobodno avstrijsko mladino ponesla do Celovca.

S posebnim navdušenjem se je prijavila naša mladina v mladinski delovni brigadi, ki sta šli na mladinsko progo Samac-Sarajevo. Na progi smo s svojim delom kovali bratstvo in enotnost z vso napredno mladino sveta. S svojim požrtvovalnim delom smo dokazali svojo povezanost s slovensko in vso jugoslovansko mladino in manifestirali za priključitev Slovenske Koroške k matični državi FLR Jugoslaviji. Na skupnih sestankih, prireditvah in predavanjih se je koroška mladina spoznavala z mladino Westfalije, Holandije, Trsta itd., ob

tabornem ognju je odmevala skupna pesem srbske, hrvatske, francoske in koroške mladine. Za vztrajno delo in udarniški polet sta bili obe brigadi proglašeni za »trikrat udarni« in odlikovani z Redom bratstva in enotnosti I. reda. V znak priznanja vsej naši mladini sta od Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad in Ljudske mladine Jugoslavije prejeli lepa darila. Od približno 150 brigadirjev jih je postalo okoli 60 udarnikov, še večje število pa jih je bilo pohvaljenih.

Oktober lanskega leta nas je obiskala delegacija Svetovne mladinske federacije, katero so v Celovcu sprejeli zastopniki Zveze mladine za Slov. Koroško in zastopniki Svobodne avstrijske

duhom. Družinam, ki so bile izseljene in katerih posestva so priseljeni »Volksdeutscherji« zanemarjali, je šla mladina na pomoč in s prostovoljnim delom pomagala pri obdelovanju polja ali pri obnovi poslopij.

Mladina je uspešno tekmovala tudi v pridobivanju novih naročnikov »Slovenskega vestnika«. Po kulturnih domovih in pisarnah Osvobodilne fronte je uvedla »Sten-čase«, ki jih je v večini sama opremljala z lepimi slikami in vedno novimi članki, ki so kazali uspehe tekmovalca. Po vseh občinskih in tudi krajevnih odborih so bili študijski sestanki, ki so jih vodili mladinci. Na njih so se po večerih zbirali prebivalci in skupno čitali »Slovenski vestnik«, pro-

macije in se vežbajo za kulturno prosvetne prireditve. Vzajajo se v napredno slovensko mladino, ki ne kloni pod nobenim nasiljem. Leto 1947 je bilo polno uspehov v pionirski organizaciji. Skoraj na vsaki prosvetni prireditvi so sodelovali tudi pionirji. Pionirji so pa tudi sami organizirali samostojne pionirske prireditve, kakor na primer Rožanski pionirski dan v Svečah, miklavževanja, božičnice in drugo. Pionirske prireditve so pokazale, da naše ljudstvo z navdušenjem spremlja delo in življenje naših najmlajših, ki so prav tako vključeni v skupno borbo in prispevajo svoj delež pri delu za lepšo bodočnost.

NAŠA FIZKULTURA V ZADNJEM LETU

Doslej smo polagali največjo pozornost predvsem le na kulturno delo v mladinski organizaciji. Kot pa kaže leto 1947, je ZM pričela tudi z načrtno gojitvijo fizkulture. Na fizikulturnem tečaju v Dulah je mladina pokazala veliko zanimanje tudi za to področje. Fizkultura je bila doslej razširjena v prvi vrsti le med mestno in delavsko mladino. Mnenje, da kmečka mladina dovolj telovadi že pri težkem vsakdanjem delu in bi šport le slabil njene telesne moči, je mladina sama spoznala za napačno in se danes že jasno zaveda pomena fizkulture, katere namen ni le telesna razgibanost in igre, ampak takšno športno udejstvovanje, ki teži za tem, da doseže čim boljše in čim večje uspehe v borbi s časom, zaprekami in nevarnostjo. Torej ideja borbe in tekmovalca, ki ima namen, da razvija sposobnosti posameznika v delu za skupnost in tesno povezuje posamezne člane skupnosti! Ta povezanost in skupna moč, ki izvira iz zdravega in prožnega telesa in duha, je posebno potrebna mladini Slov. Koroške v borbi za skupni cilj narodnega razvoja in njegove svobode.

V spoznanju pravega pomena fizikulturega udejstvovanja je naša mladina sklenila, da bo nadaljevala z načrtno in splošno fizikulturno vzgojo. Zanimanje za fizikulturo tudi pri naši kmečki mladini narašča. Na fizikulturnem tečaju so se usposobili mladinci, ki bodo v novem letu lahko nastopili kot organizatorji in voditelji fizikulturnih skupin.

POGLED NAPREJ

S svojo odločno borbo in z vztrajnim delom si je mladina Slovenske Koroške priborila priznanje vsega demokratičnega sveta. Samo v Avstriji in na Koroškem so še danes na oblasti ljudje, ki nimajo razumevanja za našo mladinsko organizacijo; Zveza mladine za Slovensko Koroško za te gospode »demokrate« ne obstaja, čeprav je nastala že v letih borbe proti fašizmu, ko so ti gospodje še zvesto služili Hitlerju. Danes pa ti demokratje obsojajo in zapirajo naše mladince, ker nabijajo na slovenski zemlji slovenske napise in kažipote, ker se borijo za slovensko zastavo, pod katero so šli v boj proti fašizmu in ker odločno zahtevajo pravice za svoj slovenski narod na Koroškem.

Vse nasilje avstrijske in svetovne reakcije pa naše mladine ne more odvrti od njene pravične borbe, ki jo bo brezkompromisno nadaljevala do zmage. Odločno bo hodila po poti Osvobodilne fronte, ki nas bo privedla do zmage, združitev z brati onstran meje.

Pred našo mladino je novo leto, leto nove borbe in novih naporov. Čeprav nas bodo ponovno obsojali in zapirali, vztrajno bomo nadaljevali borbo, dokler ne dosežemo velikega cilja — svobodo v novi demokratični Jugoslaviji.

Mladinski izlet na Jerberg

mladine. Delegacija je prišla z namenom, da prouči položaj mladine v Avstriji in Slovenski Koroški. Člani delegacije so ugotovili, da naši mladinski organizaciji povsod nasprotujejo in kar je najglavnejše, da Zveza mladine za Slovensko Koroško še vedno ni priznana od avstrijskih oblasti; hkrati pa so ugotovili, da Slovencem sploh odrekajo vse demokratične pravice in je okoli Slovenske Koroške zaradi tega resnična »železna zavesa«. Poljski delegat je sporočil koroški mladini pozdrave poljske mladine in naglasil, da poljska mladina stoji na strani mladine Slov. Koroške v borbi proti imperializmu.

DELO MLADINE NA TERENU

V dvomesečno tekmovalno »Vse za priključitev k Titovi Jugoslaviji« se je vključila tudi naša mladina. Kakor že v narodno osvobodilni borbi, tako je bila tudi pri tekmovalni mladina tista sila, ki je z največjim poletom šla v borbo za osvoboditev in priključitev Slov. Koroške. Na številnih sestankih so se zbirali mladinci in mladinke, si stavili nove naloge in pregledovali dosežene uspehe. Širom Slovenske Koroške je nabijala mladina slovenske in dvojezične napise in kažipote in spreminjala umetno in nasilno ustvarjeno nemško lice naše dežele. Avstrijski orožniki in nacisti so jih spet odstranili, ponovno smo jih nabili in spet so jih šovinistični elementi razbili. Slovenske mladince so postavili pred sodišče in jih obsodili na zapor, češ da izzivajo in povzročajo nemir v deželi. Mladina pa ni in tudi ne bo klonila pred najhujšim nasiljem.

Mladina je nastopala na številnih kulturno prosvetnih prireditvah. S petjem, deklamacijami je pokazala lepoto in vrednost slovenske kulture in našo prosveto napolnjevala z novim naprednim

učevali spomenice in brzojavke in se pogovarjali o vseh dnevnih vprašanjih. Značilno za te sestanke je, da so prihajali tudi ljudje, ki še niso bili včlanjeni v OF, ki pa so pozneje pristopili. Spoznali so, da je pot, ki jo kaže OF, edino prava in da si samo po tej poti lahko priborimo našo svobodo.

Na mnogih tečajih OF, tečajih za slovensčino, za voditelje pionirskih skupin in tečajih za režiserje so se mladinci in mladinke usposabljali za svoje delo na terenu.

Slovenska mladina na Koroškem je tesno sodelovala tudi s Svobodno avstrijsko mladino. Na skupnih izletih in kulturnih prireditvah, kakor božičnice itd., se je poglobljala povezanost z napredno mladino.

Lansko leto so slovenski študenti na svojem počitniškem sestanku sklenili, da se tudi oni vključijo v Zvezo mladine za Slovensko Koroško, ki je s svojo borbo in svojim delom uspela, da jo priznava in upošteva ves svet. Spoznali so potrebo po močnejši povezanosti s svojim ljudstvom in posebno z ostalo mladino, ki stoji v prvih vrstah borcev za svobodo našega naroda in za lepšo bodočnost delovnega ljudstva.

SKRB ZA NAŠE PIONIRJE

Veliko važnost je polagala mladina na organiziranje pionirskih skupin. Ker sedanje šole naši šolski mladini ne nudijo možnosti za pouk slovenskega jezika, je to nalogo prevzela Zveza mladine za Slovensko Koroško. Da svojim najmlajšim tovarišem pomaga pri izgradnji, je mladina organizirala po vseh občinah pionirske skupine. Na pionirskih sestankih se učijo naši najmlajši in šolska mladina materinskega jezika — slovenščine, lepe slovenske pesmi in dekla-

Ljudska mladina Slovenije ob novem letu

Naslednji članek, ki obširno in temeljito slika veliko delo Ljudske mladine Slovenije v prvem letu jugoslovanske petletke, posnemamo iz Slov. poročevalca:

Za nami je leto dni marljivega in trudopnega dela. Kot vselej je tudi med nami običaj, da ob novem mejniku ali ob končani nalogi pregledamo naše delo. Ob velikih nalogah se je tudi organizacija in prav vsak njen član razvijal drugače, kot bi se to sicer. Stopili smo moško ob strani voditeljev, ki nam jih svet zavida, za mnoge skoro nedosegljiv korak naprej.

Za nami je leto dni, prvo leto socialistične graditve našega petletnega plana. Kje vse nismo delali. Česa se nismo naučili. Koliko tisočev mladih, veselih ljudi je resno in z vso vnemo in še nedoživeto predanostjo in požrtvovalnostjo hodilo zavestno novo pot k sreči, blagostanju in miru.

Ni nas zaman pozval naš maršal ob letu rekoč: »Naj bo to leto leto še bolj množičnih, še večjih delovnih poletov mlade generacije in to ne samo v izgradnji naše države, temveč povsod, i v šolah, i na univerzah, povsod, kjer dela ali se uči mladina.«

Prvi so ga slišali po radiu. Iz mest so ga prenesli v vasi, med hribe, v visoke ride, med gozdove, na polja, poznali so ga v tovarnah in rudnikih, ob pokanju min in besnečem ropotu kompresorjev, iz šole v šolo, iz delavnice v učilnico. Na večer, ko so pustili delo, ko so nakrmili živino ali po pouku, so se zbrali in sklepali. Sreča so bila polna, ko so sprejeli svojo prvo obvezo. Izvolili so delegate, ki so na kongresu sprejeli skupen delovni plan. Nekdo iz naših hribov še nedorasel, vendar močan in utrjen od dela, malce sključen od težkega koša, ki nikdar še proge videl ni, je odšel graditi novo.

GRADILI SMO PROGE, CESTE, TOVARNE...

Raport, tovariš komandant: na delu prisotnih 250 brigadirjev, 10 pri kuhinji, 3 v ambulanci. Vroče je bilo že ob desetih, da so se ožgani hrbti lesketali v znoju. Peklensko so ropotali kompresorji in skala je bila ožgana. Do zamene so še tri ure. Iz useka so odpeljali komaj prvih tisoč kubikov. Drugje je kopala četa temelje za opornike. Štirje so stali do pasu v vodi in grebli z lopatami dno. Prostor je bil ozek in vsakokrat, ko so zajeli, so z obrazom prhnili v umazano, blatno vodo. Tik ob Savi smo delali na dolgem nasipu. Štirikrat udarna ljubljanska, dan in noč, brez oddiha, so se menjale brigade. Na Pohorju, Rogu, Jelovici, Št. Petru, Gorici so pokale mine, majali so se košati vrhovi smrek, bukev in jelk, nove ceste smo speljali v gozdove po les. Od Celja do Št. Petra smo preorali cesto in zgradili novo cestišče. Divji hudournik izpod Trnovskega gozda, Lijak smo utesnili v novo strugo. Gradili smo železnike, zgradili Titan. Pod Peco smo s kamnov zložili cesto. Brigada se je vrstila za brigado. Z njimi je odšlo preko 20.000 brigadirjev. In delo nas je vzgajalo. Čvrst in neizprosni sodnik je kolektiv. Ne ukaneš ga. Spozna tvoje misli. Pohvali in graja. Ne uideš mu. Poznate brigadirje, poznate naše udarnike? Zrasli so v novega človeka, človeka prve petletke socialistične graditve. Vedrega, tovariškega, predanega domovini, ki ne štedi svojih sil.

Izpolnili smo zadane naloge. Vrnili smo se v tovarne, vasi in šole.

DALI SMO INDUSTRIJI IN ŠOLAM NOVE KADRE

Pravkar se je vrnila štirikrat udarna ptujska brigada. Odšlo jih je 300 iz Ptuj, Ljutomer, Radgone. Sinovi in hčere vinčarjev, kajzarjev. Vrnili se jih je 260. Ostali so že s proge odšli v šole, v tečaje, v tovarne. Kmalu bodo strokovnjaki. Gledamo spiske. Koliko udarnikov. Štejem. 50, 100, 150 jih hoče v tovarno, v šolo, na tečaj, domov se jih vrne vsega 50. In to je le ena izmed velikih brigad, ki so se vrnile. Kdo je boljše spoznal od nas, da je treba za progo tudi stroje, ki bodo po progi vozili, in da je treba te stroje upravljati. Kdo bo, kako je potrebno zgraditi tovar-

ne. In za to so potrebni strokovnjaki: zidarji, tesarji. No, mi smo hoteli najprej za soferje, za mehanike, pa smo videli, da moramo prej zgraditi hiše, velike objekte in postali smo učenci. Marsikdo izmed nas je odšel v srednjo tehnično, da bo prej strokovnjak, da bo prej pri stroju, v rudniku, pri lesu, na gradnji, v laboratoriju. Odšli smo v srednje medicinske šole, da odidemo na vas, v revirje, na zdravniške postaje. Šli smo v uk v kmetijske šole, tja, kjer vemo, da nas skupnost najbolj rabi.

DELALI SMO V TOVARNAH IN RUDNIKIH

Nekega dne se je raznesla po naših revirjih vest, da imajo v Trbovljah mladinsko številko. Devet mladih rudarjev koplje v brigadi. Marsikdo se je nasmešnil. Tudi so bili med njimi taki, ki so menili, da smo jih prišli z brigadami priganjat. Nas devet pa je delalo uporno, dan za dnem na eni številki kot brigada. Govorili so nam čudne stvari. Zmajevali z glavami, potem pa so nas hodili gledat. Spočetka smo normo prekoračili visoko, preveč smo se zagnali. S časom pa nam je normo dvignil sistem. Danes jo prekoračimo vedno za 30 odstotkov. Danes tudi nismo več sami. 119 rudarjev nas dela že na nov način v brigadah. Nov način pa smo raznesli na vse naše tovarne. Prijeli so se ga v Mariboru v MTT. Predilnici in tkalnici, v Delavnici državnih železnic, formirali so dve brigadi v Litostroju, v Indusu osem, v tobačni tri, pri Blazniku, v kurilnici v Celju, Kranju, Jesenicah, Idriji in Slovenski Bistrici. Nikjer nismo ostali sami. K nam prihajajo tudi starejši delavci. Povsod že presegamo dnevno normo, celo tam, kjer letos jeseni zaradi pomanjkanja električnega toka ostali kolektivni norm niso dosegli.

V Mariboru v tovarni avtomobilov pa smo imeli pravkar sestanek. Kar v odmoru. Delamo v kovačnici. Organizirali bomo brigado v vseh treh smereh. Opažamo, da vse premalo vemo. Zmenili smo se za tečaj. Kdor dela pri stroju, z materialom, kovino ali lesom, volno, mora mnogo stvari poznati, da bo znal delati, voditi svojo mašino, izdelati take dele in tako blago, ki bo v ponos. Zato se hočemo učiti. Tudi Stahanov je bil delavec. In tisoči drugih, ki so iznašli prečudovite stvari in tudi mi hočemo iznajti, graditi, dopolnjevati ta ogromni stroj, umen, ki se mu pravi tehnika. Mi vemo, velika in težka naloga je pred nami. Osvojiti si moramo tehniko.

DELALI SMO NA VASI

Zemlja je čudna. Gledaš jo, ko se v grudah lomi izza pluga, črna, mastna, v hladnem jutru se kadí iz nje. Vržeš seme, obrodi jih deset. V tisočih letih nas je priklenila nase s stoterimi vezmi. Kruh nam daje, redi nas in bogve kako dolgo že brez prestanka pije naš znoj. Povsod so njive. Tu ječmen, tam oves, pšenica, rž, pesa, krompir. Včasih pa ne obrodi in tedaj ni dovolj na vasi, v tovarnah in v mestih. Mi pa gradimo veliko in novo ureditev in njenih muh ne maramo. Postavili smo nove tovarne in mnogo več nas je, ki delamo, zato nas mora tudi več rediti. Mi vemo, da bomo z boljšo obdelavo, z boljšim in naprednejšim načinom obdelovanja dosegli večje uspehe. Ze orjejo po naših njivah s traktorji, vendar je to še premalo. Delali smo na progi, obdelovali smo zemljo tistim, ki jo sami niso zmogli. Videli smo, da moramo zemlji iztrgati njene skrivnosti. Odločili smo se, da preko zime, ko imamo čas, pripravimo šole, da se to naučimo. Preko 30.000 nas bo posečalo tečaje.

V vasi pri Ptujju je sestanek. Nekaj demobiliziranih borcev, brigadirji s proge, pet, šest udarnikov. Vsi mali in srednji kmetje. Na progi in v vojski smo imeli čas za razmišljanje in mnogokrat smo se naučili, z mnogimi smo govorili. Preveč razdobljeni smo. Tomaževe njive so neobdelane, bolan je in praga ne prestopi. Jeseni zorjemo skupaj. Posejemo tudi Tomaževo. 16 ha je njegovega. 60 nas je v vasi. Gline moramo nakopati za opeko. Tonče bo komandant brigade. V nedeljo pričnemo z delom. Jože meni, da bi pričeli s čitanjem knjige »O belem kruhu«. Zmenili so se.

Mi pa smo bili v vseh vaseh. Pripravljamo se na velik dogodek. Gradili bomo zadržne domove. Prenesti hočemo duha s proge med slehernega izmed naših, v poslednjo vasico. Graditi jo hočemo, začeti na novo, v lepšo in boljšo, v vas, ki nam bo dala več kruha, ki bo svetla in vesela, v vas, ki bo postala enaka mestu.

DELALI SMO V ŠOLAH

Prišli smo od povsod. Nekateri rjavi, z značkami, hrapavimi in žuljavimi dlanimi, iz Šameca, Lijaka, Št. Petra, Jelovice, Pohorja. Drugi iz okrevališč in odmora. Nova šola je bila pred nami, šola, na kateri je bilo z velikimi in svetlimi črkami zapisano: Petletka. Danes nam ni več vseeno, kdaj in kako bomo šolo končali. Tudi nam ni več vseeno, kdaj in koliko se bomo naučili. Gradili smo, zato se moramo učiti in učiti, da bomo svoje znanje izkoristili tam, kjer smo s svojimi žulji in znojem udarili temelj. Tudi šola je močno pripravljena. Nov učni načrt je izdelan v skladu s potrebami. Pravi jo, da zahteva več, mi pa mislimo, da znanja nikdar ne bo preveč.

Po odmoru je nastala tišina. Vstopil je profesor matematike. Vrnil je naloge. Spogledali smo se, več od polovice nezadostnih. Po uri je nastala mučna tišina. Na oder je stopil nekdo od tistih, ki smo bili na progi. To se nam ne sme več zgoditi. Za prihodnjo nalogo se bomo pripravili skupaj. Dan pred nalogo se zberemo v razredu in se še enkrat ponovno temeljito z računi in skupnim reševanjem različnih problemov preizkusimo. Trije izmed nas, ki imajo najslabšo oceno, se bodo skupaj pripravljali z najboljšim. Vprašanje uspeha našega razreda ni vprašanje tekmovanja,

Besede maršala Tita jugoslovanski mladini

Maršal Tito je imel ob nastopu novega leta govor, v katerem je orisal uspehe, katere so dosegli narodi Jugoslavije v prvem letu I. jugoslovanske petletke. Med drugim je govoril tudi o delu mladine in je dejal:

»Prostovoljno delo naše mladine je bilo tako obsežno, da mi tu ni mogoče niti približno navesti številke in značaja teh del. Navajam v glavnem najvažnejše objekte in številke. Največji in za naše gospodarstvo najpomembnejši objekt je brez dvoma mladinska proga Šamac-Sarajevo. Tu je sodelovalo 211.371 mladincev in mladink. Na delu pri gradnji tovarne v Železniku je sodelovalo 15.371 mladincev in mladink, pri gradnji gozdnih objektov 16.003 mladincev in mladink. Pri gradnji Novega Beograda je sodelovalo 1.412 mladincev in mladink. Pri republiških delih: pri gradnji tovarne hidravličnih strojev in parnih kotlov v Zagrebu, pri gradnji ceste Sv. Peter-Celje, pri regulaciji goriskega Lijaka, pri gradnji tovarne »Titan« v Kamniku, pri gradnji mladinske proge Nikšić-Titograd, pri gradnji pionirske proge v Beogradu in Zagrebu, pri melioraciji Strumiškega polja itd. — so prav tako sodelovali deset tisočev mladincev in mladink. Vse to, kakor tudi sodelovanje mladine, organizirane v enotah pri lokalnih delih — ne računajoč tu sodelo-

uspeha šole, ampak je vprašanje priprave za nalogo, ki nam bo postavljena, ko bomo odšli kot strokovnjaki na delo. In tedaj ne bo nezadostnih. Zaradi slabega računa se podre most. Slab zdravnik bolnika ne ozdravi in slab agronom nam na vasi ne bo od koristi.

Naš razred se je že spremenil. Včeraj smo bili skupaj na izletu. Lepo je bilo. Hodili smo po Krimu in tovariš iz razreda, ki je bil tam v borbah, nam je o njih pripovedoval. Tovariš profesor nam je razlagal o geologiji, spoznali smo nekaj novih dreves in rastlin, na kraju pa smo imeli mali miting, recitirali smo, peli in plesali kolo. Tudi vse ostale probleme skupaj rešujemo. Ne bi se rad hvalil, vendar smo dobili prehodno zastavico. Ob konferenci smo imeli najboljši uspeh. Vprašali so me, kaj hočem postati. Profesor bom. Zgodovino in zemljepis bom učil. Mnogo jih bo odšlo na tehniko, nekaj na medicino.

Ni lahka naloga pred nami. Osvojiti si moramo znanje. Postati moramo strokovnjaki, znanstveniki. Ponesti moramo kadrove kulture po vsej domovini in daleč v svet, vendar mi bomo zmogli. Mi to že delamo. Mi se pripravljamo, da naskočimo znanost.

Dan je pred nami, nov in svetel. Pišemo leto 1948. Za nami je prvi korak v petletki. Pred nami jih je še vrsta, vendar je naš korak vedno lažji, vedno hitrejši. Gradimo na izkušnjah milijonov ljudi in na izkušnjah znanosti.

Pred nami stopajo možje, prekaljeni v borbah, neustrašni, ki so z drzno roko visoko dvignili plamenice svobode, neodvisnosti, miru in graditve nove države, v kateri je odstranjeno izkoriščanje človeka po človeku. Naš veliki voditelj, ljubljani maršal Tito in zmagoslavna Komunistična partija sta pred nas postavila nove naloge. Mi smo pripravljeni — mi gremo na juriš na nove naloge za petletko.

vanja pri delih, organiziranih od odborov Ljudske fronte — vse to priča o brezprimernem delovnem heroizmu in visokem patriotizmu naše slavne mladine, katere prispevek za naš petletni plan v prostovoljnem delu presega v tem letu vrednost tri in pol milijarde dinarjev. Vrednost vsega prostovoljnega dela na ozemlju Federativne ljudske republike Jugoslavije pa znaša okrog šest milijard dinarjev.

Izkorisčam to priliko, da izrazim v svojem imenu in v imenu vse vlade naši slavni delovni mladini najtoplejšo zahvalo za njeno požrtvovalno delo pri izgraditvi države in izvedbi petletnega plana.

Maršal Tito je nadalje govoril o nalogah, katere čakajo jugoslovanske narode v novem letu. Dejal je, da bodo te naloge še težje, kakor so bile v l. 1947, ampak morajo biti ravno tako izvršene. Nadalje je dejal:

»Obračam se na našo slavno mladino, da tudi v novem letu daje zgled svojega delovnega heroizma in da tudi v tem novem letu pomaga pri izpolnjevanju našega plana. Toda hkrati apeliram na vso našo mladino po šolah, naj se marljivo uči, kajti to mora biti njena prva dolžnost, da bo mogla tako čimbolj koristiti naši državi, ki so ji tako potrebni novi, sposobni in zvesti strokovni kadri.«

Upravičeno zahtevamo slovenske šole

Mladina iz okraja Pliberka je poslala zveznemu ministrstvu za prosveto resolucijo, v kateri pravi:

»Delegati slovenske antifašistine mladine iz vseh vasi okraja Pliberka, zbrani na širši okrajni seji, enodušno izražamo zahtevo po slovenski gimnaziji in slovenskem učiteljsku v Celovcu.

Že desetletja so bile šole ponemčevalnice slovenske mladine na Koroškem. Demokratična pravica pa je, da se vsak lahko vzgaja v svojih lastnih šolah, v materinskem jeziku in svojem duhu.

V oboroženi antifašistični borbi je stala mladina Slovenske Koroške v prvih vrstah. Borila se je za narodne in socialne pravice, za svobodo svojega in vseh zatiranih narodov. V tej borbi za demokracijo je na strani vseh naprednih narodov tudi zmagala. Zato upravi-

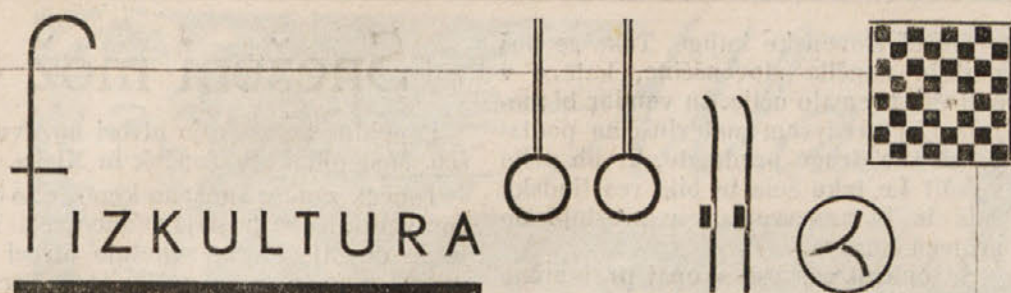
čeno zahtevamo demokratične pravice, za katerih izpolnitev smo šli v borbo. Takšna pravica je tudi pravica do lastnih, slovenskih šol. Odločno zahtevamo razen slovenskih šol po deželi ustanovitve slovenske gimnazije in slovenskega učiteljskega v Celovcu. S tem bo naši mladini dana možnost šolske izobrazbe v slovenskem narodnem in naprednem duhu, da bodo svojemu slovenskemu narodu res tudi mogli s svojim znanjem koristiti.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Za

ZVEZO MLADINE ZA SLOV. KOROŠKO
okrajni odbor Pliberka.

Franjo Plešnik l. r., predsednik.
Nace Trečtar l. r., tajnik.

Smučke na ramo

Zimska fizkultura — potreba tudi za našo mladino

Mladina, sredi zimskega časa smo. Smučke na ramo, sanke izpod postrešja in ven v naravo! Naj bo naše geslo! Mesto za pečo prepustimo starcem ter starkam. Gibanje v svežem zimskem zraku te v tvojem prostem času ne bo samo bolj razvedrilo kot kakršna koli zabava v zaduhlih prostorih krčme, temveč ima tudi velik zdravstven pomen, ker ti krepi življenjsko važne notranje organe, kot pljuča in sree, ter učinkuje ugodno na prebavo.

Mnogovrstne so možnosti izvajanja zimskega športa: zimske igre, postavljanje sneženih mož (za pionirke), kepanje, drsanje, sankanje, smučanje i. t. d. pride tudi za našo vaško mladino v poštev.

Oglejmo si zaenkrat smučanje nekoliko bliže. Ponos vsakega mladince (a tudi mladinke niso izključene) naj bodo lastne smučke. Torej si jih je treba nabaviti, če ne gre drugače, pa napraviti. Za tiste, ki že imajo par smučk, pa bi bilo napačno, če jih poiščejo šele tedaj, kadar se mislijo iti smučat. Treba jih je poprej natanko pregledati in kar je pokvarjenega takoj popraviti. Velike važnosti je, da se stopalo dobro prilagodi smučki, da so torej vezi v redu. Če vse to upoštevamo, si prihranimo dosti neprilik in nezgod pri smučanju in stopnjujemo veselje do te panoge zimskega športa.

Pri vsem veselju do smučanja pa ne smemo pozabiti dolžnosti do naroda. Ravno v fizikulturi — bodisi zimska ali poletna — se nam nudijo predvsem možnosti za širitev in krepitev naše mladinske organizacije. Kako bomo torej najlažje rešili to nalogo? S tem, da stopimo v javnost, da organiziramo skupno smučanje, sankanje ali kar koli, da priredimo tečaje in smučarske tekme. Prav smučarske tekme, bodisi v teku, smuku ali slalomu, omogočajo aktivizacijo najširših množic mladine in ostalega ljudstva. Od pravilne izvedbe zavisi tudi njih uspeh. Zaradi tega še nekaj o

ORGANIZACIJI SMUČARSKIH TEKMOVANJ.

Važno je, da prevzame eden mladince vso odgovornost za izvedbo tekme. Njemu na strani mora stati cel štab sodelavcev (sodniki), ki obsega štarerje, časomerilce, redarje in kontrolorje proge. Preden razpišemo tekmo, si je treba biti na jasnem, kateri teren bo najbolj pripraven zanj. Razpis, ki mora biti objavljen najmanj teden dni pred tekmo, naj vsebuje naslednje:

- ime prireditelja (društvo, fizikulturni aktiv);
- dan, uro, kraj tekmovanja;
- vrsto tekmovanja (smučarski tek, slalom, smuk);
- kategorije tekmovalcev po starosti;
- prijave tekmovalcev (ime, priimek, rojstni datum, začetnik ali ne) se naslovijo do (dne, ura) na prireditelja (naslov);
- zadnji rok za prijave (n. pr. eno uro pred začetkom tekme pri sodniškem zboru);
- zbirališče udeležencev.

PREDPRIPRAVE

Večja tekmovanja (v okrajnem merilu) je treba javiti oblastem. Pri vsaki smučarski tekmi naj prisostvuje zdravnik, ki ga pravočasno obvestimo. Nekaj dni pred tekmo si je treba bliže ogledati teren. Pri trasiranju proge (kake 3 dni pred tekmo) pritegnemo mladince pomagače, ki se iz katerih koli razlogov ne morejo udeležiti tekme. Proga mora tekmovalcem biti docela neznana. Vsak dan po trasiranju obhodimo progo po enkrat. Šele nekaj ur pred tekmo jo označimo na vidnih mestih (drevesa itd.) z rdečimi zastavicami ali trakovi.

Rumeni trakovi naj opozarjajo tekmovalce na nevarne točke proge. Hkrati lahko določimo že vsakemu kontrolorju svoje mesto (vsak km po eden), kjer je potrebno, jih pustimo kot straže. Naloga kontrolorjev na progi je, da si noličajo številko vsakega tekmovalca, ki pride mimo (tako so vsi prisiljeni držati se proge), da obnovijo poškodovane trakove, da skrbijo za disciplino tekmovalcev ter nudijo takojšnjo pomoč pri eventualnih nezgodah.

Oblika proge zavisi od vrste tekmovanja, njena dolžina pa od izvežbanosti in kondicije tekmovalcev kakor od krajevnih razmer. Proga za tek mora obsegati eno tretjino ravnine, eno tretjino vzpona in tretjino spusta. Le-ta sestavlja progo za smuk v celoti. Slalom zahteva kratke, a strme proge. Razvrstitev vrat, ki jih je tukaj treba označiti z zastavicami, se ravna po strmini proge in po možnostih tekmovalcev.

Jasno moramo označiti prostor za cilj in štart, ki naj bo pri teku — za olajšanje dela — po možnosti na enem in istem mestu. Prav tako postavimo cilj čim bliže kakšni hiši, v kateri poskrbimo za dan tekmovanja zakurjeno sobo, toplo vodo, vroč čaj, kar naj čaka tekmovalce po prenehanju naporu.

Za uspešno izvršitev tekme rabijo časomerilci nujno večje število ur, po možnosti »štoparce«. Tudi razvrstitev udeležencev po starostnih kategorijah je ne-

obhodno potrebna, in sicer naj tvorijo mladinci (mladinke) od 14. do 18. (12. do 16.) leta eno, od 18. (16.) leta naprej pa drugo skupino. Seznan, ki ga napravimo v tem smislu, naj obsega tudi prostor za štartno številko tekmovalca, za čas štarta in prihoda na cilj, za doseženi uspeh in za pripombe. Pozabiti ne smemo na pravočasno pripravo tablice s štartnimi številkami. Mala, praktična darilca kakor smučarske potrebščine (palice, vezi, maže itd.) razveselijo, a ni treba, da si jih na vsak način nabavimo. Z navadno diplomom dosežemo isto. V nasprotju z nazori fizikulture in na vsak način je odklanjati nagrade kot cigarete, tobak ali alkohol. — Po vseh teh pripravih lahko šele sledi praktična

IZVEDBA TEKMOVANJA.

Začne se s kratkim zdravniškim pregledom mladincev. Sledi žrebanje štartnih števil po določenih skupinah. Štarter in časomerilci, če tega še niso storili, primerjajo točnost svojih ur, kar je predvsem pri smuku važno, ter določijo čas za štart. Kratek nagovor, v katerem se opominja na disciplinirano zadržanje na progi do sotekmovalcev (prehiteči tovariš ima tukaj vedno prednost), v katerem se apelira na poštenost v zasledovanju proge, v katerem se da pobudo za napor vseh sil za dosego zmage, ne bo zgrešil svojega namena. Navadno se spušča po otvoritvi vsake pol minute po enega tekmovalca.

Takoj po izvedeni tekmi ugotovi sodniški zbor zmagovalca. Njegova proglašitev kakor razdelitev nagrad ali diplom se lahko opravi na licu mesta, ali pa zvečer v zvezi s kako kratko veselico.

Snovi je zadosti. Mladina, sedaj te čaka izvedba. Naloge so velike. Od tvoje iniciative zavisi uspeh takih zimskih prireditvev, zavisi dvig našega mladega fizikulturenega pokreta na Koroškem. Smučarji, fizikulturniki — smučke na ramo! Mladinci, mladinke, na delo!

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

FIZIKULTURNA SEKCIJA POZM.

ZIMSKA

Zdaj je zima spet prišla med nas. Mrzli pihajo iz dalj vetrovi, s snegom so pokriti hiše krov, vsak dan bolj strupen pritiska mraz.

Toda nas objema dih peči, ki še lani je bila podrti sredi razvalin na koncu vrta, kjer požgana jablana v zrak strmi.

Zdaj smo spet postavili si krov, zdaj nam lepše je kot kdaj živeti, zdaj nam sonce tudi v zimi sveti, žarko sonce bratskih vseh rodov.

SKRIVNOST ZIMSKEGA SPANJA

Starka zima nekaterim živalim ni prav nič všeč. Je mrzla in nudi premalo hrane. Zaradi tega se ji nekateri sesalci skušajo umakniti. Kje naj bi netopirji dobili muhe in mušice, kje ptički gosenice, polh sladko sadje, če je narava pokrita s snegom in ledom? Ptički si hitro pomagajo; tisti, ki bi zime ne prenesli, se predajo svojim perotim in zlete v južne kraje, drugi, ki mraz prenesejo, pa ostanejo in trkajo pozimi na naša okna. Kako pa naj si pomagajo razni sesalci, ki jih njihove štiri noge ne morejo tako hitro odnesti v južne kraje? Iznajdljiva narava je našla izhod. Ta izhod je zelo enostaven, kakor je presenetljiv. Kjer ne more narava življenja pozimi vzdržati, ga enostavno uspava. Ali pa uspava le navidezno in za kratek čas — do spomladi.

Vendar narava ne dela prevelikih skokov, nikdar ne pretirava. Povsod počasi prehaja v to, kar hoče.

Pri večini živalih je zimsko spanje le nekako nepremagljiva zaspanost. Večerja ne prespi pozimi vsega dneva, temveč le povprečno 22 ur. Druge živali spe cele tedne in se nato zbude, da se spet najejo in zapuste ob lepih zimskih dnevih svoj brlog; nekaterim živalim pa niti tega ni treba, temveč prespe vso zimo do pomladi. Če pa kdo misli, da so te živali, ki prespe vso zimo, zaradi tega tako naspene, da jim poleti sploh spati ni treba, se moti. Nasprotno! Živali, ki zimo prespe, so po večini nočne živali, ki tudi sicer prespe polovico svojega življenja. Ni brez pomena, da pravimo človeku, da rad spi, da spi kot polh. Polh namreč prespi tri četrtine svojega življenja. Nič boljša nista jazbec in veriverica, ki spita poleti 11 do 12 ur na dan.

Zakaj toliko spe te živali poleti? Zato, da se debele, zato, da si naberejo masti, ki jih varuje pozimi med spanjem pred poginom.

Debele in z visečim trebuškom lezejo te živali v pozni jeseni v svoj brlog; suhe in sestradane ga zapuste spomla-

di. Ali so spomladi kljub mešavosti sveže in zdrave, se vprašamo? So. Z novo močjo začno takoj iskati živež, da se zopet kmalu odebele in obložijo z mastjo, ki jim bo čez zimo edina rezerva za črpanje. Polhi in hrčki, ki se odebele, da jim na jesen komaj nožice gledajo izpod zamaščenega trebuščka, porabijo pozimi eno četrtino do ene tretjine masti svoje telesne teže.

Živali, ki prespe zimo, si pazljivo izberejo svoje zimsko stanovanje. Netopirju na primer ne prija vsaka duplina, dolgo izbira, preden se odloči. Vse pregleda in presodi, na katero stran je odprtina obrnjena, ali ga zadostno varuje pred vetrom in mrazom, kateri prostor v duplini je najprimernejši in najbolj varen pred podlasicami in drugimi roparji, ki pozimi iščejo speče živalce. Največjo važnost pa polagajo netopirji na to, da jim je zimsko stanovanje dovolj vlažno. Vлага namreč varuje te živalce pred izsušenjem. Suslik zasuje hodnik, ki pelje v njegov pravi stan, z zemljo do vrha. Nato izvrti poseben dolg rov skozi površja, tako da mu spomladi ni treba drugega kot prevrtati tanko plast zemlje in že se greje na pomladanskem soncu.

Tudi godrnjavi hrček zadela skrbno vhod k svojemu lepemu in prostornemu stanovanju. To stanovanje leži do tri metre globoko v zemlji, medtem ko sega letno bivališče le polovico tako globoko v zemljo. Svoj stan nastelje z drobnimi, zgrizenimi slamnatimi bilkami, ki so mehke kot svila. Poleg glavnega brloga so shrambe, ki so založene z lepo zloženimi zrnji. Komur se posreči najti hrčkovo gnezdo, bo našel pravi zaklad, zakaj v shrambah bo našel trideset do pet in tristo kilogramov najlepšega žita. Ako ga operemo in presušimo, ga lahko damo v mlin, kakor vsako drugo žito. Preden se ta lepi požeruh spravi spat, se do sitega naje. In kadar koli se pozimi zbudi, si na pol speč pošteno natlači želodec. Tudi spomladi, ko je že prenehal spati, živi še dolgo tedne in v svojem gnezdu in se

hrani s tem, kar je prejšnje leto nakradel. Saj ve, da na polju še ni dozorela ozimina.

Tudi tiste živali, ki prespe zimo v svojih gnezdih nad zemljo, si izberejo taka mesta, ki jih varujejo pred kruto zimo.

Bodeči jež si napravi na kakem skritem kraju svoje ležišče iz suhega listja, trave in mahu. Tudi smrekovih vej ne zamaže. Ko je vse gotovo, leže, se pokrije z nabranim listjem in zaspi.

Preden živali zaspe, postanejo lene, zaspane, ne ljubi se jim jesti. Zadnji dan se še natančno osnažijo in nič ne jedo. Želodec in čreva so jim prazna in čista. Nekateri živali spe same, kakor hrček, druge pa v družbi, celo po več sto skupaj. Zanimivo je to, da je toplota spečih živali enaka toploti zraka, ki jih obdaja, medtem ko poleti ni nič nižja od sesalcev, ki zime ne prespe. Dihajo speče živali tako nalahko in poredko, da se komaj opazi. Povprečno dihaajo te živali poleti dvajsetkrat hitreje kot pozimi v spanju. Tudi sree jim ne bije tako kakor v bdečem stanju. Pri bdečem netopirju so našli od 100 do 120 udarcev na minuto, v spanju pa je znašalo to število le 14 do 28.

Sesalcem ne prija, če jih zbudimo med zimskim spanjem in jim damo jesti. To jim celo škodi. Napravili so že take poizkuse in ježi na primer, ki so jih napitali v prebujenem stanju, so po nekaj dneh poginili. Hrano so našli v njihovih želodčkih neprebavljeno. To priča, da neha pri sesalcih želodec delovati čez zimo. Čim trdnje spijo živali, tem manj moči imajo njihove mišice. Ako oddamo v duplini, kjer spe netopirji slep strel, vrže zračni pritisk mnogo teh živalic na tla.

Mladina! Tvoj list je

MLADA KOROŠKA

Josip Ribičič

Dvanajstero palčkov - malčkov

Dvanajstero palčkov — malčkov je na peči spalo. Ko je ura bila polnoči, je močno zaropotalo. Duri se odpro, v izbo sveti mož Silvester prihrumi. Na glavi nosi kučmo belo, mu bela brada plapolala veselo. Udari s palico ob tla, zagodnja in govori:

»Vstanite, hoj, zaspanci palčki — malčki vi! Kdor je na vrsti, naj hiti, da časa mi ne zamudi!«

In vstane najstarejši palček — malček Januar. Pomane si oči, odgovori:

»Že grem, že grem v prelepi svet. Pa pojdi ti ta čas na peč se gret.«

Se z belo kučmo Januar pokrije, v de-

bel kožuh se zavije. Rokavičke na roke, nogavičke na noge — pa duri Januar odpre in gre. Trideset en dan je zemlje in neba vladar. Potem se vrnil je ves truden in zaspan:

»Bratec palčki — malčki, dober dan!«

Bratec palčki — malčki so se vsi zbudili, poskočili in s peči se skobacali. Potem pa so vprašali:

»Kako na svetu je bilo, bratec Januar, kako?«

Bratec Januar na peč je splezal in povedal:

»Tako, preljubi bratec — malčki, tako na svetu je bilo:

STRIC JOŽA SVOJIM PRIJATELJEM

Mladi moji prijatelj!

Z današnje številke »Mlade Koroške« stopamo v novo leto dela in borbe za boljšo bodočnost in osvoboditev našega naroda na Koroškem. Saj sami veste, dragi moji prijatelji, da si svobode, katero nam odrekajo naši sovražniki, ne moremo pridobiti na lep način, ampak da se moramo zanjo boriti. Kakor so se borili naši partizani z orožjem v roki, tako se moramo mi danes boriti z orožjem znanja. Tudi vi, pionirji in pionirke, se lahko uvrstite med te bore za pravice svojega naroda, če pridno prebirate vaš list »Mlado Koroško«, nastopate na kulturnih prireditvah itd. S čitanjem se boste učili slovenskega jezika, pa ne samo to, postali boste napredna in narodna mladina, ki ve, za kaj se bori in kaj je dolžna svojemu narodu. »Mlada Koroška« vam bo kazala pot, ki edina vodi k osvoboditvi naroda, kazala vam bo pot, katero naj hodi napredna mladina. Zato jo pa radi prebirajte in se učite iz nje.

Zdaj se pa hočem zahvaliti za vsa voščila, ki sem jih v tako velikem številu prejel, da mi res ni mogoče vsakemu posebej odgovarjati. Kako ste preživeli božične počitnice? Prepričan sem, da je bilo mnogo lepih daril pod božičnim drevescem za moje pionirje. Pa saj ste jih tudi zaslužili. Imel sem tudi jaz srečo, da sem za praznike bival med vami. Z veseljem in ponosom sem vas gledal, ko ste nastopali na božičnih prireditvah širom naše Slovenske Koroške.

Nekaterim pa moram na njihova lepa pisma le posebej odgovoriti.

Pionirji in pionirke iz Slov. Plajberka. Kar pridno prepevajte lepe slovenske pesmi, ki ste se jih naučili od partizanov, ki so tako pogosto zahajali v vaše hiše. Ker so naši borec morali zapustiti Koroško, bodite zdaj vi tisti partizani, ki boste svoje mlajše

bro veste, da je le »Mlada Koroška« list, ki naši mladini kaže pot v lepšo bodočnost. Vedno boste našli lepih in poučljivih stvari v njej, ki vam bodo pomagale pri učenju slovenščine in vam odpirale tudi oči za borbo in življenje napredne mladine v svetu.

Pionirji iz Loge vasi. Vašega pisemca sem se prav posebno razveselil. Vidim, da radi hodite na pionirske sestanke, kjer se boste gotovo mnogo naučili, kar je za vsakega naprednega mladince potrebno. Vidim, da ste zares dobri pionirji, ki ljubite svoj narod in se vzgajate v odločne bore za pravico in da pod nobenim nasiljem ne boste klonili.

Kropfič Hanzej v Velinji vasi. Tebi sem pa knjigo že poslal, kar pridno jo prebiraj. Ponesi jo tudi na vaše pionirske sestanke in jo skupno čitajte. Ravno na pionirskih sestankih se vi, pionirji in pionirke, vzgajate v pošteno slovensko mladino, ki se bori za napredek in pravice delovnega ljudstva. Na vaših sestankih boste spoznali pravo pot, katero naj hodi vsak napreden mladinec. Toplo pozdravljen.

Micka Kalsberger, Škofiče. Zahvaljujem se ti za pisemce in pozdrave. Tudi tvojo rešitev križanke sem prejel, sporočiti pa ti moram, da si prezrla eno besedo. Prepričan sem, da bo prihodnjič vse v redu in veselilo me bo, če ti bom lahko čestital k nagradi. Z veseljem moram ugotoviti, da že kar dobro pišeš slovenščino; kmalu boš lahko tudi ti odpirala mlajšim prijateljem oči in srce za lepoto našega materinskega jezika. Bodi prav srčno pozdravljena.

Urška Pečnik, Šmihel nad Pliberkom, Cilka Breznik, Pliberk, in Milka Kušejeva, Blato pri Pliberku. Ker ste vse tako pridne, je danes sreča doletela Urško in Milko in obe dobila lepo knjigo. Cilka, ti pa ne obupaj, naprej pridno dopisuj stricu Joži in mu ostani zvesta, saj se bo tudi tebi spet enkrat nasmejala sreča. Vidim, da ste vse tri zavedne mlade Slovenke in se že kot pionirke odločno borite za lepšo bodočnost našega naroda na Koroškem. Samo če se bomo res odločno in vztrajno borili, bomo lahko svobodni v svoji domovini, kjer ne bo več preganjanja in zatiranja. Rad vam verjamem, da se v sedanjih šolah ne morete naučiti svojega materinskega jezika. Zato pa se doma in na vaših sestankih tembolj pridno učite. »Mlada Koroška« vam bo vedno pomagala pri učenju slovenščine in vam bo tudi kazala svetlo pot, ki pelje v svobodo. Prav toplo pozdravljena.

Jerica Pipan, Kapla ob Dravi. Poslal sem ti lepo knjigo, ker tako pridno rešuješ uganke. Gotovo si se je razveselila, ker mi pišeš, da tako rada

prebiraš slovenske knjige. Tako se boš najlažje naučila slovenščine, katero v šoli vse premalo učijo. In vendar bi morala biti predvsem materinščina podlaga za vse druge predmete, ki jih učijo v šoli! Le taka šola bi bila res ljudska šola in bi nas vzgajala v zvestobi do svojega naroda.

Se enkrat vas vse skupaj prav srčno pozdravlja
vaš stric Joža.

Vprašuj

1. Kaj je Kremelj?
2. Kdo je prinesel krompir v Evropo?
3. Kakšna je žalna obleka na Kitajskem?
4. S čim pišejo Kitajci?
5. Koliki del človeštva živi na Kitajskem?
6. Ob kateri reki leži Leningrad?
7. Kje je izkrcavala nemška napadalna moč?
8. Katera je najvišja zgradba v Evropi?
9. Kdo je iznašel steklo?
10. Koliko krvi je v človeškem telesu?
11. Koliko ljudi živi na zemlji?
12. Iz česa se dela umetna svila?
13. Iz česa delajo Kitajci papir?
14. Kje so največja diamantna ležišča?
15. Koliko je ura v New Yorku, če je pri nas šesta ura zvečer?
16. Katera je najdaljša reka Evrope?
17. Kako širok je Sueški prekop?
18. Kdo je ustanovitelj Sovjetske zveze?
19. Od kod je beseda demokracija?

in jaz ti odgovorjam ...

1. Sedež Sovjetske vlade.
2. S. Walter Raleigh 1522—1618
3. Bela.
4. S čopičem.
5. Več ko četrtina, okoli 430 milijonov.
6. Ob Nevi.
7. Pri Stalingradu.
8. Eifflov stolp v Parizu, tri sto metrov.
9. Feničani.
10. Od sedem do osem litrov.
11. Nad 1600 milijonov.
12. Iz celuloze.
13. Iz riževih slame.
14. V Južni Afriki.
15. Točno poldne.
16. Volga, 3689 kilometrov.
17. Sto metrov.
18. Vladimir Iljič Uljanov — Lenin. Živel 1870—1924.
19. Od grških besed demos — ljudstvo in kratein — vladati.

Rastline živé

Rastline se kakor živali zavarujejo pred mrazom, neurjem in vročino. Žive vsepovsod, v mrzlih in vročih krajih. Brez rastlin bi ne bilo življenja na zemlji. Noč in dan se bore za svoj obstanek. Vedno pazijo, da bi jim vreme ne škodovalo. Kaj bi bilo, če bi se ne zaščitile pred dežjem? Voda bi se zajedla med liste in ker bi tam ostala, bi rastlina začela gniti. Tega se rastlina ubrani na razne načine. Nagne svoj cvet in svoje liste navzdol, da zdrži voda na tla, ali pa stisne svoje cvetne liste tesno drugače k drugemu, da ne morejo kaplje mednje. Tudi pred mrazom se rastline zaščitijo. Najbolje opazimo to pri planinskih rožah. Tam, kjer rasto, je spomladi in poleti hladno. Zaradi tega se te rastline pokrijejo po listih in cvetju z nekakim puhom, ki jih kakor kožuh varuje mraza. Ta puh posebno dobro opazimo na naših planikah. Pozimi pa bi tudi ta kožušček ne mogel zavarovati rastlin v visokih gorah. Prehud mraz bi jim le prišel do živca. Zato se te rastline čez zimo skrijejo v zemljo. Tam čakajo pomladi. Dolinske rastline ne potrebujejo puha, da bi jih varoval spomladi in poleti pred mrazom, pač pa tudi one izginejo pozimi s površja in čakajo v zemlji toplih dni.

Med neurjem upognejo rastline liste in vejice navzdol, da zdrži voda po njih na tla. Po neurju se spet zravnavajo.

V vročih krajih manjka vode. Rastline bi v hudi vročini kmalu izgubile vso vlago in se posušile. Zato imajo v vročih krajih rastline debele, mesnate in trde liste ter bilke, ki ne puste, da bi vlaga izhlapela.

Sneženi mož

Popoldne se zberejo otroci na dvorišču. Med njimi sta Tonček in Micka.

Tonček zgnete sneženo kepo in jo začne valiti. Kepa postaja vedno večja. Ko je že dovolj velika, zgnetejo otroci še drugo, manjšo in jo postavijo na prvo.

»To je trup, to pa glava,« reče Tonček in nasadi na trup sneženo kepo.

»Nos mu naredimo iz korena, iz oglja pa oči in usta!« zakliče Micka in steče po oboje v kuhinjo.

Tonček iztakne star pisker in metlo. Pisker potisne snežaku na glavo, metlo pa mu da v roko.

Otroci si podajo roke ter zaplešejo okrog sneženega moža. Vsi so veseli.

Micka se smeje in kliče na ves glas: »Živio, snežak!«

Snežak

Poglejte našega moža, ni kmalu takega junaka; od nog do glave iz snega naredili smo ga, snežaka.

Kako se modro mož drži, z očmi ne trene in ne gane; pokonci korenjak stoji in, kakor je, tako ostane.

Ves bel, le črne mu oči iz oglja gledajo srdito; kdor mimo gre, se ga boji, tako ponaša se stasito.

KRIŽANKA »SNEŽENI MOŽ«

Vodoravno: 1. čut, 3. pritrtilnica, 5. žito, 6. izraža bolečino, 9. težko orožje, 10. osebni zaimek (3. os. množine), 11. omotana, 13. osebni zaimek (sr. spola), 14. predplačilo, 16. debelo poleno, 17. del obraza, 19. žensko ime, 21. gruča zemlje, 23. konica, vrhunec.

Navpično: 2. možko ime, 4. igralna karta, 5. kratica za Sovjetsko armado, 7. narodni ples (kolo), 8. premožen človek, 11. osebni zaimek, 12. ploščinska mera, 13. možko ime, 15. žensko ime, 18. kratica za Komunistično partijo, 20. vstavi »vt«, 22. isto kot 4. navpično.

REŠITEV

KRIŽANKE »BOŽIČNO DREVESCE«

Vodoravno: 2. osa, 4. ker, 5. tolar, 7. Korotan, 9. kot, 10. voz, 12. os, 13. Rim, 15. so, 16. pečen, 18. otok, 20. jima.

Navpično: 1. Vesel božič, 2. oko, 3. ara, 5. trot, 6. rjav, 7. kos, 8. nos, 9. kolo, 11. zora, 13. Reka, 14. meja, 16. Po, 17. ni, 19. ti, 21. me.

bratec in sestrice učili spoznavati lepoto slovenske pesmi in slovenske besede. Pravite, da raje prebirate »Mlado Koroško« kot pa »Mladi Korotan«. Do-